

การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1

**A Comparison of Knowledge Management of Schools Administrators
under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1**

นริศรา ประศาสตร์ศิลป์ และ อุดุลย์ วังศรีคุณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Naritsara Prasartsil and Adul Wangsrikoon

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: krubow.nampu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 จำนวน 97 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 97 คน รวมจำนวน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการแสวงหาความรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดเก็บความรู้
2. การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดความรู้ และการสร้างความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบ; การจัดการความรู้; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

This study aimed to study and compare Knowledge Management of Schools Administrators under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. Ninety-seven schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 were attended in this study and 97 school administrators and 97 teacher (194 in total) were participated as key informants. Following statistic tools were used for analyzing data: Mean, Standard Deviation and One- way Anova.

Results showed that,

1. The Knowledge Management among schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. Overall was at high level. By considering in each aspect, it found that the aspect of knowledge acquisition had the highest mean, whereas the aspect of knowledge storage had lowest mean.

2. The Comparison of Knowledge Management Management of Administrators among schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 classified by work experience in overall and the individual aspect was statistically different when considering each aspect found knowledge identification and knowledge creation different at the .05 level.

3. The Comparison of Knowledge Management Management of Administrators among schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 classified by work experience in overall and the individual aspect was not statistically different when considering each aspect found knowledge identification and different at the .05 level.

4. The Comparison of Knowledge Management Management of Administrators among schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 classified by work experience in overall and the individual aspect was not statistically different when considering each aspect found knowledge creation and different at the .05 level.

Keywords: A Comparison; Knowledge Management; Administrators

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคของการพัฒนาในด้านต่างๆที่จำเป็นต่อประเทศซึ่งต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ที่ชัดเจนขึ้น นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัว ขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลัก ในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลาง การแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมาก ซึ่งได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และ ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 1) ขณะเดียวกันควรให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกระบวนการคิด การกำหนดแนวคิดก่อให้เกิดความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงตลอดจนมีการติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อกำกับติดตามการพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สูงสุด

การจัดการศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทันตามกระแส และพัฒนาการของเทคโนโลยีที่ไปอย่างรวดเร็ว และต้องมุ่งพัฒนาให้คนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีส่วนร่วมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพราะทุกส่วนและทุกฝ่ายจะเป็นทั้งผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้สังคมก็จะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ต้องมีการใช้ความรู้เป็นฐานในการดำเนินงานการศึกษาจึงเป็นรากฐาน และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาคน เศรษฐกิจและสังคมเพื่อสนองความต้องการของประเทศและนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกทุกประเทศทั่วโลกจึงมุ่งที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ กระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานที่เป็นแบบต่อเนื่องกันนับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินการตามแผนการประเมินผลการดำเนินงานซึ่งในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องนำสารสนเทศทางการศึกษามาเป็นข้อมูลปรับปรุงนโยบายและวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้การศึกษาามีคุณภาพตามที่กำหนด(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 4) มีทักษะและสมรรถนะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็น ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ด้วยประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ในทุกพื้นที่ และระบบการปฏิบัติงานที่นำดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและบริการการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563 : 267)โดยมีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

การบริหารงานทางการศึกษาเกิดการเรียนรู้ เรื่องความสูญเสียความรู้ขององค์กรไปพร้อมๆ กับการที่บุคลากรลาออก หรือเกษียณอายุราชการ นับเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ เนื่องจากความรู้เป็นสินทรัพย์ทางปัญญาอันส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (ชมสุภักดิ์ ครุฑทะ, 2562 : 54) ส่วนการที่จะใช้ความรู้ และประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่ยากที่สุด ที่ทุกคนจะยินยอมพร้อมใจกันแบ่งปันความรู้ และเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร จำเป็นจะต้องดำเนินการจัดการความรู้เพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงบางกลุ่ม

การจัดการความรู้ในบริบททางการศึกษา ในยุคสมัยปัจจุบันหากจะพัฒนาอะไร คงต้องอาศัยระบบการจัดการความรู้ ทั้งนี้ก็เพราะองค์ความรู้ที่เกิดในโลกนี้มีมากมาย หลากหลาย ประสบการณ์โดยตรงและสิ่งที่เป็นวิทยากรใหม่ๆ ซึ่งมีการเปิดโอกาสให้โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ หรือองค์กรใดๆ มีโอกาสในการที่จะคิดวิธีหลากหลาย เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตกลงร่วมกันเพราะฉะนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่สำคัญยิ่ง ที่จะต้องคิดวิธีการที่หลากหลาย จะต้องแสวงหาทางเลือกใหม่ๆ ซึ่งทางเลือกนี้ส่วนหนึ่งก็อาจจะได้มาจากประสบการณ์เดิม แต่มีสิ่งที่มีคุณค่ามากมายที่อาจจะเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นหรือองค์ความรู้ของผู้อื่น โดยที่ไม่ต้องมาลองผิด ลองถูก การจัดการความรู้จะเป็นกลไกที่ช่วยให้การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่หลากหลายนี้ ซึ่งสามารถที่จะถอดบทเรียนและนำมาประยุกต์ใช้ และทำให้เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถต่อยอดประสบการณ์ของตนเองให้เกิดผลอย่างชัดเจน (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2550 : 1) ในทางกลับกันจะสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารควรมีการพัฒนา ปรับปรุง กำหนดขอบเขต วิธีการปฏิบัติงานต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทและความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการพัฒนาความรู้ผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ อย่างเป็นระบบ และนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการความรู้ ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงได้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน

การจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องมีความรู้ มีความเข้าใจ และรู้จักเลือกแนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการใช้รูปแบบการจัดการที่มีระบบ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาถ่ายทอด และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความรู้ ทักษะ และมีความสามารถอย่างเต็มศักยภาพปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังทำให้ สถานศึกษาสามารถเกิดการพัฒนาให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี บุคลากรทางการศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ รูปแบบการจัดการความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ มาวิเคราะห์และเลือกใช้ จนสามารถพัฒนาความรู้ ได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ของผู้บริหารศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ยกระดับความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ยกระดับคุณภาพการทำงาน ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีศักยภาพในการแข่งขัน และเกิดเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพช่วยพัฒนาคน พัฒนางาน และยกระดับองค์กร สถานศึกษาแห่งการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และตามขนาดของสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งมีวิธีการวิจัยโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) และสุ่มโดยวิธีการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นฐานเทียบสัดส่วนประมาณกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละ 1 คน จำนวน 97 คน และครูผู้สอนแต่ละ 1 คน จำนวน 97 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 รวมทั้งสิ้น 194 คน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดความรู้ 2) การแสวงหาความรู้ 3) การสร้างความรู้ 4) การจัดเก็บความรู้ 5) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 6) การประยุกต์ใช้ความรู้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 129 แห่ง

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 จำนวน 97 แห่ง โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) และสุ่มโดยวิธีการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ทำการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละ 1 คน จำนวน 97 คน และครูผู้สอนแต่ละ 1 คน จำนวน 97 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 รวมจำนวนทั้งสิ้น 194 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้นประกอบด้วย

3.1.1 ประสบการณ์ทำงาน

3.1.1.1 น้อยกว่า 3 ปี

3.1.1.2 3-8 ปี

3.1.1.3 9-13 ปี

3.1.1.4 มากกว่า13 ปี

3.1.2 วุฒิการศึกษา

3.1.2.1ปริญญาตรี

3.1.2.2 ปริญญาโท

3.1.2.3 ปริญญาเอก

3.1.3 ขนาดของสถานศึกษา

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการความรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

3.2.1 การกำหนดความรู้

3.2.2 การแสวงหาความรู้

3.2.3 การสร้างความรู้

3.2.4 การจัดเก็บความรู้

3.2.5 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

3.2.6 การประยุกต์ใช้ความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่า IOC (Index of item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 -1.00 การทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่น 0.991

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 97 แห่ง
2. ส่งแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูกลุ่มตัวอย่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 97 แห่ง
3. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองหรือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Form) โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 194 ฉบับ และมีการตอบกลับของแบบสอบถามจำนวน 194 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อเตรียมใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

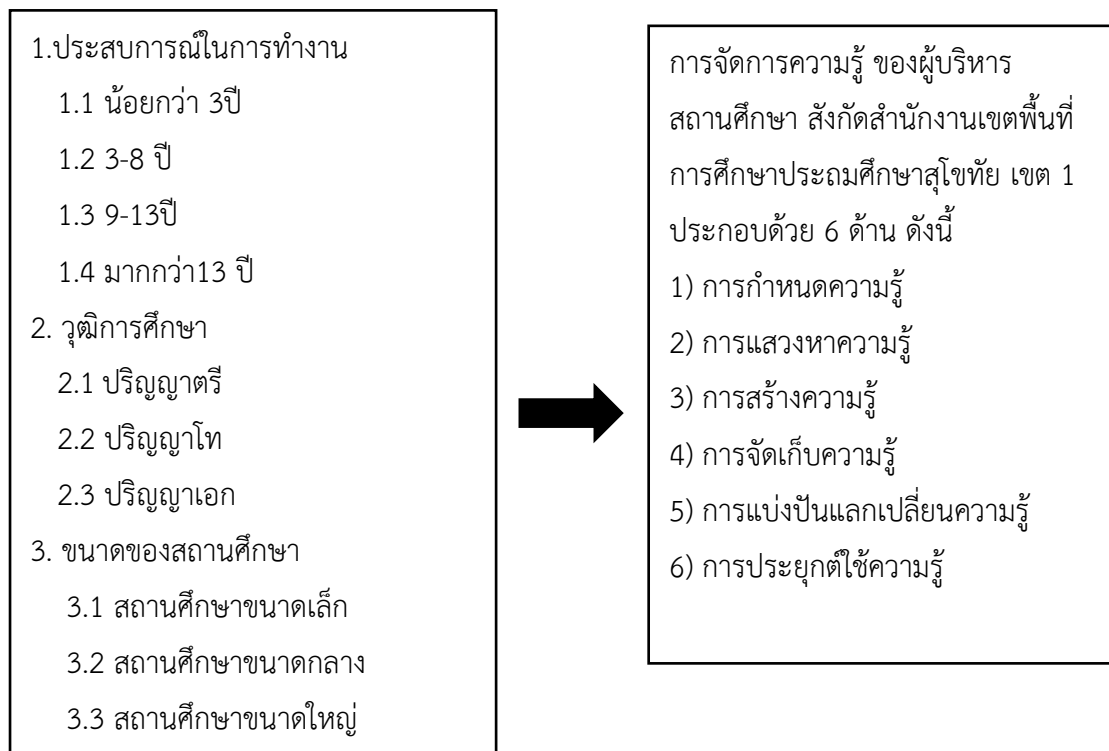
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวม

ด้าน	การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ สภาพ	ลำดับ
1	การกำหนดความรู้	4.40	0.44	มาก	4
2	การแสวงหาความรู้	4.49	0.42	มาก	1
3	การสร้างความรู้	4.43	0.44	มาก	2
4	การจัดเก็บความรู้	4.35	0.46	มาก	6
5	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	4.42	0.45	มาก	3
6	การประยุกต์ใช้ความรู้	4.39	0.48	มาก	5
	รวม	4.41	0.41	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการแสวงหาความรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดเก็บความรู้ ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การจัดการความรู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกำหนด ความรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.46	3	0.82	4.40*	0.01
	ภายในกลุ่ม	35.42	190	0.19		
	รวม	37.88	193			
2. การแสวงหาความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.08	3	0.36	2.10	0.10
	ภายในกลุ่ม	32.85	190	0.17		
	รวม	33.93	193			
3. การสร้างความรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.04	3	0.68	3.66*	0.01
	ภายในกลุ่ม	35.33	190	0.19		
	รวม	37.37	193			
4. การจัดเก็บความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.13	3	0.38	1.82	0.14
	ภายในกลุ่ม	39.10	190	0.21		
	รวม	40.21	193			
5. การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.98	3	0.33	1.61	0.19
	ภายในกลุ่ม	38.69	190	0.20		
	รวม	39.67	193			
6.การประยุกต์ใช้ความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.80	3	0.60	2.69*	0.05
	ภายในกลุ่ม	42.45	190	0.22		
	รวม	44.25	193			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.41	3	0.47	1.99*	0.04
	ภายในกลุ่ม	30.71	190	0.16		
	รวม	32.12	193			

*p < .05

จากตาราง 2 การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการ กำหนดความรู้ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และการสร้างความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา

การจัดการความรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกำหนดความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.24	2	0.62	3.23*	0.04
	ภายในกลุ่ม	36.64	191	0.19		
	รวม	37.88	193			
2. การแสวงหาความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.47	2	0.24	1.35	0.26
	ภายในกลุ่ม	33.56	191	0.18		
	รวม	34.04	193			
3. การสร้างความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.93	2	0.47	2.42	0.09
	ภายในกลุ่ม	36.75	191	0.19		
	รวม	37.68	193			
4. การจัดเก็บความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.25	1.22	0.30
	ภายในกลุ่ม	39.71	191	0.21		
	รวม	40.21	193			
5. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.68	2	0.34	1.65	0.19
	ภายในกลุ่ม	39.00	191	0.20		
	รวม	39.67	193			
6.การประยุกต์ใช้ความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.22	0.94	0.39
	ภายในกลุ่ม	43.98	191	0.23		
	รวม	44.41	193			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.66	2	0.33	1.99	0.14
	ภายในกลุ่ม	31.57	191	0.17		
	รวม	32.23	193			

*p < .05

จากตาราง 3 การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การจัดการความรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกำหนดความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.18	0.90	0.41
	ภายในกลุ่ม	37.53	191	0.20		
	รวม	37.88	193			
2. การแสวงหาความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	1.45	0.24
	ภายในกลุ่ม	33.53	191	0.18		
	รวม	34.04	193			
3. การสร้างความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.56	2	0.78	4.12*	0.02
	ภายในกลุ่ม	36.12	191	0.19		
	รวม	37.68	193			
4. การจัดเก็บความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.18	2	0.59	2.89	0.06
	ภายในกลุ่ม	39.03	191	0.20		
	รวม	40.21	193			
5. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.34	2	0.17	0.83	0.44
	ภายในกลุ่ม	39.33	191	0.21		
	รวม	39.67	193			
6.การประยุกต์ใช้ความรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.53	2	0.26	1.15	0.32
	ภายในกลุ่ม	43.89	191	0.23		
	รวม	44.41	193			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.66	2	0.33	2.00	0.14
	ภายในกลุ่ม	31.58	191	0.17		
	รวม	32.23	193			

*p < .05

จากตาราง 4 การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาสนับสนุนกิจกรรมที่สามารถดำเนินการเพื่อกำหนดการสร้างความรู้เปิดโอกาสให้บุคลากรในการสืบเสาะหาความรู้ส่งเสริมในการฝึกอบรม การสัมมนาและการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้งานได้ง่ายและรวดเร็วมีการจัดเก็บความรู้ต่างๆที่ทันสมัยและมีความเป็นปัจจุบัน เปิดโอกาสให้บุคลากรในจัดและเข้าร่วมงานสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และนำมาขยายผลการยกระดับความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมการนำความรู้มาประยุกต์ให้เกิดความเที่ยงตรงของความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุจิตรา ธนาคานันท์ (2553 : 33-34) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ดังต่อไปนี้ 1. การจัดการความรู้ประกอบด้วยการรวบรวม การกำหนดโครงสร้างการจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลหรือสารสนเทศ เพื่อนำไปสร้างความรู้และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เท่านั้นสามารถทำหน้าที่ในการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่โดยตัวของเทคโนโลยีเองนั้นไม่ใช่การจัดการความรู้ 2. การจัดการความรู้ต้องประกอบด้วยการแบ่งปันความรู้ (ถ้าปราศจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ความพยายามในการจัดการความรู้ก็จะล้มเหลว) วัฒนธรรมองค์กร พลวัตและการปฏิบัติต่าง ๆ เช่น ระบบให้รางวัล มุมมองทางด้านวัฒนธรรม และสังคม เป็นสิ่งที่ส่งผลอย่างมากต่อการแบ่งปันความรู้ 3. การจัดการความรู้ต้องอาศัยคนที่มีความรู้ สามารถแปลความหมายและใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรต้องการคนที่คิดในทางสร้างสรรค์ และนำทางคนอื่น ๆ ได้ ดังนั้นต้องพิจารณาว่าจะสามารถดึงดูด พัฒนา ติดตาม และรักษาคนที่มีความรู้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล ธรรมสาร (2554 : 66-72) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตภูมิภาคตะวันตก พบว่า การจัดการความรู้ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ภาพรวมของสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภูมิภาค

ตะวันตก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ภาพรวมของสภาพองค์ประกอบการจัดการความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากได้แก่ด้านบุคคล ด้านองค์กร ด้านการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ และภาพรวมของสภาพขั้นตอนการจัดการความรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนในแต่ละขั้นตอน พบว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การนำความรู้ไปใช้ การกำหนดความรู้ การติดตามและประเมินผล สำหรับปัญหาของการจัดการความรู้สามารถสรุปได้ว่าเกิดจากปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) คน 2) การจัดการความรู้ 3) องค์กร 4) การเรียนรู้ และ 5) เทคโนโลยี และแนวทางการแก้ไขปัญหการจัดการความรู้คือ 1) ด้านองค์กร ควรมีการสนับสนุนในต่างต่าง ๆ เช่น งบประมาณ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการความรู้ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้และจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน 3) ด้านการเรียนรู้ควรมีการส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และ 4) ด้านคนควรให้ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนด้านการจัดการความรู้ในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดความรู้ และการสร้างความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ทำงานในแต่ละช่วงของสถานศึกษาในสังกัดเดียวกันมีขอบเขตและแนวทางการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งสังกัด จึงทำให้การจัดการความรู้ในระดับต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ หวังดี (2560 : 67-71) ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์กัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบการจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์กัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการจัดเก็บความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากระดับวุฒิการศึกษาในสังกัดเดียวกันมีขอบเขตและแนวทางการจัดการความรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งสังกัด จึงทำให้การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับไม่ต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของพวงพรรณ แสงนาโก (2559 : 77-71) ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่าเปรียบเทียบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา รัชช์ บุตรสุวรรณ (2558 : 211-219) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหา ผลสำเร็จของการจัดการความรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพของการ จัดการความรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานการจัดการความรู้ในโรงเรียนและครูผู้สอน ปฏิบัติงานในโรงเรียน ขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาค้นคว้าหาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวมพบว่าด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศติดตาม ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมโดยการสังเกตการสอนของครู ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ยอมรับฟังปัญหา แนวทางแก้ปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ ให้ครูวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุในการ จัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการความรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2550). *การพัฒนาการจัดการความรู้ (KM cognitive coaching)*. เอกสารคำบรรยายการประชุมปฏิบัติการสำหรับทีมแกนนำจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
- ชมสุภัค ครุฑทะ. (2562). *หลักการการจัดการความรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรพิมล ธรรมชาติภมย์โชค. (2554). *การจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตก*. ศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงพรรณ แสงนาโก. (2559). *การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- สุชาติ หวังดี. (2560). *การจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์ภักดีบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุจิตรา ธนาคานนท์. (2553). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ทีพีเอ็นเพรส.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคนารักษ์ บุตรสุวรรณ. (2558). *สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จของการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.